

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 664/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., a M. K., zastúpených advokátom JUDr. Tomášom Plankom, Námestie slobody 10, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 To 56/2013 z 1. augusta 2013 v časti výroku o nariadení, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá pred iným samosudcom, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. a M. K. o d m i e t a pre nedostatok právomocí Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. marca 2014 doručená sťažnosť M. K. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), a M. K. (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie

základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 56/2013 z 1. augusta 2013, konkrétne treťou časťou jeho výroku, ktorou nariadil, aby vec bola po zrušení a jej vrátení prvostupňovému súdu prejednaná a rozhodnutá pred iným samosudcom.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 22/2010 trestne stíhaní pre prečin zvýhodňovania veriteľa v spolupáchateľstve podľa § 20 k § 240 ods. 1 a 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

Okresný súd v poradí tretím rozsudkom sp. zn. 1 T 22/2010 z 5. marca 2013 sťažovateľov podľa § 285 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) po tretíkrát oslobodil spod obžaloby Okresnej prokuratúry Bratislava III (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. 1 Pv 336/07 z 10. februára 2010, pretože skutok, pre ktorý boli trestne stíhaní, nie je trestným činom.

Na základe odvolania podaného okresnou prokuratúrou krajský súd uznesením sp. zn. 4 To 56/2013 z 1. augusta 2013 rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 T 22/2010 z 5. marca 2013 podľa § 321 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku zrušil (prvá časť výroku), podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil prvostupňovému súdu, aby vec znovu v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol (druhá časť výroku), a podľa § 325 Trestného poriadku nariadil, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá pred iným samosudcom (tretia časť výroku).

Podľa názoru sťažovateľov krajský súd práve tretím výrokom napadnutého rozhodnutia, ktorým nariadil, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá iným samosudcom

okresného súdu, porušil základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu, základné právo na zákonného sudcu a právo na spravodlivé súdne konanie.

Sťažovatelia sú presvedčení, že „*Ustanovenie § 235 [správne má byť § 325, pozn.] Trestného poriadku hovorí o zmene člena senátu, nie o zmene samosudcu. Nie je to jedno, pretože ak sa vymení jeden votant zo senátu, zachová sa kontinuita. Pri zmene samosudcu môže ísť o iný prístup (aj pod nepriamym tlakom KS, ktorý medzi riadkami naznačuje smer).*

Článok 48 Ústavy nemožno vykladať tak, že zákonným sudcom je aj sudca bezdôvodne vymenený súdom. Bolo by to v rozpore so zmyslom nemožnosti odňať niekoho zákonnému sudcovi.

Náš pôvodný zákonný sudca je práceschopný a niet praktických dôvodov na jeho výmenu. Krajský súd v napadnutom uznesení odôvodnil výmenu sudcu vzhľadom na:

- opätovné pochybenia*
- nerešpektovanie pokynov nadriadeného súdu*
- prieťahy v konaní.“.*

Sťažovatelia však s dôvodmi, pre ktoré odvolací súd nariadil prejednanie a rozhodnutie vecí iným samosudcom na prvom stupni, nesúhlasia a uvádzajú, že „*Postoj krajského súdu sa dá pociťovať ako alibistický príkaz, aby okresný súd vyniesol odsudzujúci rozsudok.*“, pretože „*Sám krajský súd má... možnosť zmeniť napadnutý rozsudok, čo neurobil*“. Podľa sťažovateľov „*Uznesenie krajského súdu môže pôsobiť na nového sudcu ako nepísaný pokyn rozhodnúť opačne.*“.

Sťažovatelia tvrdia, že takýmto postupom im „*Krajský súd... v trestnom procese nenapadnuteľným spôsobom odňal zákonného sudcu... bez právneho dôvodu.*“.

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol:

«1. Základné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa § 46, ods. 1) Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6, ods. 1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zakotvené v článku 48 Ústavy SR o neodňateľnosti zákonnému sudcovi bolo porušené Uznesením Krajského súdu v Bratislave

4 To 56/2013 zo dňa 1. 8. 2013 v časti výroku o nariadení prejednať a rozhodnúť vec iným samosudcom.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 4 To 56/2013 zo dňa 1. 8. 2013 sa v časti výroku: „Podľa § 325 Tr. por. súčasne sa nariaďuje, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá pred iným samosudcom“ zrušuje.»

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 4 To 56/2013 z 1. augusta 2013, ku ktorému malo dôjsť tým, že krajský súd označeným rozhodnutím v poradí tretím výrokom podľa § 325 Trestného poriadku nariadil, aby v prvostupňovom konaní trestnú vec sťažovateľov prejednal a rozhodol iný samosudca bez toho, aby na takéto postup existovali dôvody.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že krajský súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 T 22/2010 z 5. marca 2013 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň nariadil, aby trestnú vec sťažovateľov súd prvého stupňa prejednal a rozhodol iným samosudcom. Konanie pred okresným súdom teda nie je právoplatne skončené a pokračuje ďalej.

Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovatelia môžu domôcť využitím im dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným orgánom verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. III. ÚS 207/04, I. ÚS 127/05).

Sťažovatelia namietajú predovšetkým okolnosť, že odvolací súd im odňal zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a svoje rozhodnutie, ktorým tak urobil dostatočne neodôvodnil (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru). Ústavný súd pripomína, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (m. m. IV. ÚS 187/09) a poukazuje aj na to, že základné právo na súdnu ochranu „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

Pokiaľ sťažovatelia sťažnosťou podanou ústavnému súdu namietajú, že o ich veci pre súdom prvého stupňa koná a rozhoduje alebo bude konať a rozhodovať nezákonný sudca (samosudca), budú mať možnosť tieto svoje námietky predostrieť priamo pred konajúcim všeobecným súdom.

Podľa § 316 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že súd rozhodol v nezákonnom zložení...

Podľa § 371 ods. 1 písm. Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak

- a) vo veci rozhodol nepríslušný súd,
- b) súd rozhodol v nezákonnom zložení,...
- e) vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania...

Citované ustanovenia procesnoprávneho predpisu (Trestného poriadku), ktorým sa konanie vo veci sťažovateľov spravuje, majú za cieľ zabezpečiť, aby v ich veci konal a rozhodol zákonný sudca tak, ako to má na mysli aj čl. 48 ods. 1 ústavy (to vlastne tvorí aj podstatu sťažnosti podanej ústavnému súdu).

V spojitosti s tým ústavný súd zastáva názor, že namietané uznesenie krajského súdu by mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľov len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľov, ktorý bol týmto uznesením spôsobený, pričom by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach (m. m. III. ÚS 30/2010). Sťažovatelia však takýto argument vo svojej sťažnosti nepredniesli.

Vzhľadom na to, že právomoc ústavného súdu je subsidiárna, v súlade s čl. 127 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci (m. m. II. ÚS 129/2004, I. ÚS 20/2011, I. ÚS 311/2011, III. ÚS 30/2010, IV. ÚS 186/2010).

Pretože sťažnosť bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014